

Onkológia na Slovensku: **Stále sa máme v čom zlepšovať**

Pacientske organizácie dlhodobo upozorňujú na potrebu zlepšiť stav onkológie na Slovensku. Kompetentných zákonodarcov, naprieč politickým spektrom, upozorňujeme na úskalia systému zdravotnej starostlivosti pre onkologických pacientov už niekoľko rokov.

Naše organizácie odovzdali do rúk ministerstva zdravotníctva 15 požiadaviek na zlepšenie stavu onkológie na Slovensku. Rok po konferencii vidíme, že v onkológií na Slovensku došlo k posunu. Sú však viaceré oblasti, ktoré vyžadujú väčšie zmeny, ktoré presahujú jedno volebné obdobie. Vo vývoji je množstvo onkologických liekov: génových terapií, imunoterapií či cielených terapií. Máme preto silnú potrebu diskutovať o tom, ako nastaviť systém tak, aby bol dlhodobo udržateľný.

Aj tento rok preto predkladáme požiadavky, ktorých riešenie stále pokladáme za nevyhnutné na to, aby sa stav onkológie na Slovensku zlepšil.

01 Národný onkologický register

Nádorové ochorenia sú dnes druhou najčastejšou príčinou chorobnosti na Slovensku. Počet novo-diagnostikovaných pacientov stále rastie. Dáta o onkologických ochoreniach, ktoré spravuje Národný onkologický register, však nie sú aktuálne: posledné validované dáta v registri sú z roku 2010.

Nevieme teda presne koľko pacientov s onkologickými ochoreniami každoročne pribúda a nevidíme ako sa vyhodnocuje úspešnosť zdravotnej politiky v tomto smere, pretože dáta nie sú zverejňované. Veríme, že situáciu by mohol zlepšiť novo-vzniknutý Národný onkologický inštitút.

Naše požiadavky

01

MZ SR predloží plán aktualizácie dát Národného onkologického registra a udržateľného spôsobu zberu a vyhodnocovania dát o onkologických ochoreniach a pacientoch, s akčným plánom realizácie a jasne určenou zodpovednosťou za vytýčené ciele.

02 Prevencia a diagnostika

Včasná diagnostika onkologických ochorení zvyšuje pravdepodobnosť vyliečenia pacientov. Pacientske organizácie vykonávajú v oblasti prevencie množstvo osvetových aktivít, bez akejkoľvek podpory štátu.

Tento rok sa začali realizovať plošné, štátom riadené skriningy, ktoré sú bežné aj v iných krajinách EÚ. Tieto programy treba systematizovať, aby boli dlhodobo funkčné, účinné a vyhodnocované. Rovnako je dôležité zaviesť aj ucelený program na školách, ktorý by podporoval zodpovednosť ľudí za vlastné zdravie.

Naše požiadavky

01

MZ SR v spolupráci so všetkými zdravotnými poisťovňami, odborníkmi a patientskymi organizáciami zavedie štátom riadený skrining v oblasti prsníka a krčka maternice. Pokračovať bude aj v začatom skriningu rakoviny hrubého čreva.

02

MZ SR vyčlení prostriedky/ granty na osvetové kampane v oblasti prevencie a bude sa aktívne zapájať aj do medzinárodných kampaní, s cieľom zvýšiť aktívnu účasť slovenských občanov na preventívnych prehliadkach.

3 Manažment pacientov

Pacienti s onkologickými ochoreniami si veľmi vážia odbornosť a zanietenosť zdravotníckych pracovníkov – onkológov, rádiológov, zdravotných sestier aj ďalšieho personálu. Čas, ktorý pacient strávi s lekárom, je však krátený veľkou byrokratickou a administratívnou vyťaženosťou lekárov.

Nedostatok koordinácie medzi pracoviskami tiež často vedie k duplicitným výkonom a dlhým čakacím dobám nielen na potrebné vyšetrenia, ale napríklad aj na podanie liečby.

03

MZ SR v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu a patientskymi organizáciami navrhne spôsob systematického zaradenia výučby o prevencii/ starostlivosti o zdravie na základné a stredné školy.

Naše požiadavky

01

MZ SR predloží plán zlepšenia manažmentu pacientov, vrátane spôsobu ako zjednodušiť administratívu pre lekárov, ktorých prvoradou úlohou má byť zdravotná starostlivosť o pacienta.

02

MZ SR predloží návrh ako zakotviť štandardy inter-disciplinárnej spolupráce do zdravotnej starostlivosti o onkologických pacientov, vrátane spôsobu kontroly a vymáhania dodržiavania navrhnutých postupov.

03

MZ SR v spolupráci so zdravotnými poisťovňami navrhne spôsob finančného hodnotenia konzultácií medzi lekármi tak, aby bol súčasťou úhradového mechanizmu.

04

MZ SR predloží v spolupráci so zdravotnými poisťovňami návrh spôsobu úhrady druhého názoru lekára (tzv. second opinion) v rámci štandardného úhradového systému.

4 Liečba

Slovenskí onkologickí pacienti nemajú prístup k liečbe, ktorá je štandardom zdravotnej starostlivosti podľa medzinárodných aj európskych usmernení. Podľa dostupných analýz je zo 75 liekov, ktoré registrovala Európska lieková agentúra (EMA) po roku 2011 štandardne hrađených z verejného zdravotného poistenia iba 26 liekov.

Až 65% moderných onkologických liekov tak nie je pre slovenských pacientov bežne dostupných. Slovenskí pacienti teda nemajú rovnaké možnosti liečebných alternatív ako občania iných európskych krajín. Zaostávame dokonca aj za krajinami ako Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Bulharsko či Rumunsko.

Súčasný zákon situáciu pre onkologických pacientov nerieši, pretože onkologické lieky nespĺňajú ani zvýšený parameter QALY, ani status zriedkavých ochorení. Pacienti sa tak nemôžu spoliehať na liečbu, ktorú im navrhne lekár, ale ostávajú odkázaní na rozhodnutie zdravotných poisťovní.

Naše požiadavky

01

MZ SR predloží návrh zmeny zákona tak, aby sa aj nová, moderná, onkologická liečba dostávala do štandardnej úhrady liekov. O liečbe pacientov nebude rozhodovať zdravotná poisťovňa, ale ošetrujúci lekár – onkológ.

02

MZ SR zahrnie systematicky a oficiálne do Kategorizačnej komisie zástupcu pacientov, ktorý bude mať poradný hlas. Pri posudzovaní onkologických liekov bude prítomný zástupca onkologických pacientov.

5 Psychologická a sociálno-právna podpora

Podpora pacientov aj ich rodinných príslušníkov je dôležitou súčasťou komplexnej zdravotnej starostlivosti. Medzinárodné dáta dokazujú, že psychologická podpora pri liečbe má zároveň významný dopad na dĺžku a úspešnosť liečby.

Dnes je na rozhodnutí jednotlivých poskytovateľov či a ako umožnia psychológom, aby boli aktívne prítomní v zdravotníckych zariadeniach. Rovnako dôležitý je aj návrat onkologických pacientov do života po liečbe, vrátane zavedenia finančných a sociálno-právnych mechanizmov, ktoré zjednodušia začlenenie pacientov do pracovného života.

Naše požiadavky

01

MZ SR vytvorí priestor v štátom kontrolovaných zariadeniach na prítomnosť certifikovaných psychológov a sociálnych pracovníkov na onkologických oddeleniach.

02

MZ SR v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu predloží plán podpory vzdelávania a preškolenia v oblasti psychológie pre lekárov aj zdravotné sestry.

03

MZ SR v spolupráci s Ministerstvom práce vytvorí legislatívny rámec pre návrat onkologických pacientov do pracovného života, vrátane odbúrania tzv. "dávkovej pasce".

6 Paliatívna starostlivosť

Pacienti s nevyliciteľnou formou onkologických ochorení sú odkázaní na paliatívnu starostlivosť. Tá by mala byť pre všetkých dostupná.

Pacienti by mali byť v rukách profesionálov, ktorí majú vytvorené dostatočné podmienky, aby boli motivovaní zostať na Slovensku.

Naše požiadavky

01

MZ SR predloží návrh reformy paliatívnej starostlivosti, ktorý bude konzultovať s patientskými organizáciami aj odborníkmi.